

Huussi ry

Sari Huuhtanen toivoo, että kuivakäymälät yleistyisivät talonrakentamisessa. Vesivessat hukkaavat valtavat määrät fosforia.

Huussi voisi pelastaa maailman, tai ainakin helpottaa hätää!

Meitä suomalaisia uutiset maailman ruokavarastojen ja ravinteiden hupenemisesta eivät juuri ole hetkauttaneet. On helppo ummistaa silmänsä siltä totuudelta, ettei ruokaa todellakaan riitä kaikille. Ei edes nyt, saati sitten kun väkiluku entisestään kasvaa ja ravinteiden määrä entisestään vähenee. Tänä vuonna ylitetään ennusteiden mukaan seitsemän miljardin ihmisen raja, vuonna 2050 saatetaan olla jo yhdeksässä miljardissa. Millä ihmeellä kaikki nämä ihmiset ruokitaan, kun ilmastonmuutos ja maaperän köyhtyminen tullevat entisestään vaikeuttamaan ruoantuotantoa? Kun tähän lisätään fakta, että uusiutumaton luonnonvara fosfori loppuu maailmasta ennemmin tai myöhemmin, niin pulassa ollaan. Useat ennusteet viittaavat siihen, että fosforihuippu on jo ylitetty. 50–100 vuoden päästä lannoitevalmistajat ja viljelijät alkavat olla jo ihmeissään. Ruoan tuotantokustannukset ovat jatkuvasti nousussa. Se tuntuu lupulta kaikkien kukkarossa.

Mikä sitten ratkaisuksi? Helpotusta ravinneongelmaan ei tarvitse etsiä kaukaa, sitä löytyisi nimittäin ihmiskehosta! Länsimaisella ruokavaliolla jokainen meistä tuottaa teoriassa oman ravinnon tarpeensa verran ravinteita. Lisäksi meidät on suunniteltu siten, että ravinteet erotellaan meissä jo kahteen osastoon, nestemäiseen ja kiinteään. Virtsa sisältää ravinteista suurimman osan, ja yleensä se on puhdasta eli ei sisällä taudinaiheuttajia. Vahinko vaan, että nykyisellä vesivessoihin perustuvalla tekniikalla hukkaamme suuren määrän tätä oivaa lannoitetta. Esimerkiksi vuonna 2004 käytettiin maailmanlaajuisesti noin 160 miljoonaa tonnia kemiallisia lannoitteita, kun vastaavasti noin 50 miljoonaa tonnia ravinteita hukattiin viemäreihin ja kuoppakäymälöihin. Ironista on, että ensin sekoitamme nämä ravinteet puhtaaseen veteen ja käytämme suuren määrän energiaa veden pumppaamiseen, kun jätevedenpuhdistamalla yritämme taas erottaa samat ravinteet pois vedestä. Vesivessa on tietysti kätevä (poissa silmistä, poissa mielestä), mutta toivoisi, että olisimme olleet kaukaa viisaita ja päätyneet toisenlaiseen sanitaatoriratkaisuun.

Valitettavasti myös maailmalla tunnutaan seuraavan tätä tietä, eikä pitkien putkien politiikasta tunnu pääsevän eroon edes kehittyvissä maissa, missä esimerkiksi resurssien, veden ja energian puutteen takia hyödyttäisiin kuivakäymälöihin perustuvista ratkaisuista. Kun vesivessa yhdistetään puutteelliseen infrastruktuuriin, olemattomiin viemäreihin ja jätevedenpuhdistamoihin, ovat seuraukset katastrofaaliset. Putken

päässä olevat joet ja vesistöt saastuvat ja rehevöityvät ja sairastuttavat ihmisiä. Sairaavat ihmiset eivät kykene työhön tai opintoihin, saati maksamaan veroja. Valtiot kamppailevat suurien terveystalustusten kanssa. Kierre on valmis.

Omasta kokemuksestani voin sanoa, että meille niin itsestään selvä asia kuin käymälä on kehitysmaassa ratkaisevassa osassa perheen tulevaisuuden kannalta. Sambiassa kuivakäymälän myötä perhe on saanut pienen mutta merkittävän lisän ruoantuotantoon: virtsan ja kompostilannoitteen. Kun lannoitesäkki maksaa esimerkiksi kuukauden tulojen verran, kaikki ilmainen lannoite on kotiin päin. Sambiassa kyläläiset kutsuvatkin kuivakäymäläämme nimellä ”profit making toilet” eli tuottoa tuottavaksi vessaksi. Tuoton lisäksi perheet hyötyvät turvallisesta, siististä ja hygienisestä vessasta monin tavoin. Onpa hieno vessa ihan statussymboli, jota kelpaa myös naapureille esitellä.

Suomessa peli on menetetty kaupunkien osalta. Vesivessoihin perustuvasta infrastruktuurista tuskin luovutaan lähitulevaisuudessa. Mutta maaseudulla potentiaalia olisi kehittää kuivakäymäläratkaisuja ja harmaan veden puhdistamiseen liittyviä tekniikoita. Monet ovatkin jo tajunneet, että vesivessa tulee äärettömän kalliiksi ja ovat muuttaneet vesivessan sisäkuivakäymäläksi. Huussi muuttaa sisälle, hitaasti mutta varmasti! Tämä vaatii kuitenkin ponnistelua niin rakennusratkaisujen suunnittelussa kuin lupaprosesseissa viranomaisten kanssa. Moni luovuttaa matkalla, varsinkin kun lopputuotteen käyttö on tehty usealta osin hyvin vaikeaksi. Sarkaa siis on esimerkiksi Käymäläseura Huussin tapaisille yhdistyksille. Yhdistys antaa puolueetonta tietoa kuivakäymälöistä niin kuluttajille, suunnittelijoille kuin viranomaisillekin. Tietoa ja asennemuutosta tarvitaan edelleen.

Toivottavasti joku talopaketteja myyvä yritys tulevaisuudessa keksii ottaa kuivakäymälät suunnittelussa huomioon. Tarvitaan myös muutoksia lainsäädäntöön ja viranomaiskantoihin, jotka edelleen haraavat ravinteidenkierrätystä vastaan muun muassa hygieniasyihin vedoten. Vielä on pitkä matka siihen, että Suomi olisi ravinnekierrätyksen mallimaa.

Sari Huuhtanen
Projektipäällikkö
Käymäläseura Huussi ry